

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, банківської справи і страхування

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітньо-професійна програма Фінанси,
банківська справа та страхування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та
страхування галузь знань 07 Управління та
адміністрування освітній ступінь магістр

Розробник: **Юлія ГЛУЩЕНКО**,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування, кандидат економічних наук, доцент

Гарант: **ОЛЕКСІЙ ЗОРЯ**,
доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Полтава
2022/2023 н.р.

Назва навчальної дисципліни	Бюджетний менеджмент
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи і страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. е. н., доцент Глущенко Юлія Анатоліївна <i>Контакти:</i> ауд. 14 (приміщення деканату обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> juliya.glushchenko@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: надання знань з організації та управління бюджетним процесом у державі.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення функцій та структури органів оперативного управління бюджетом; дослідження теоретичних основ організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету; здійснення ведення обліку виконання бюджету у фінансових органах, складання бюджетної звітності, контролю за виконанням бюджету.

Компетентності:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності спеціальні (ФК):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

А) за джерелом знань (МН):

МН 1 – словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) бесіда;

МН 2 – наочні методи: 1) ілюстрування, 2) демонстрування, 3) спостереження.

МН 3 – практичні методи: 1) вправи, 4) практичні роботи, 5) робота з навчально-методичною літературою: тезування, підготовка реферату..

Б) за логікою (МНЛ):

НМЛ 2 – дедуктивний (формула, закон).

МНЛ 7 – узагальнення (формули, моделі, тенденції та ін.).

МНЛ 9 – виокремлення основного (план, схема, опорний конспект, алгоритм, заголовок).

В) за мисленням (МНМ):

МНМ 1 – репродуктивний – відтворена репродукція як засіб повторення готових зразків, робота за готовими зразками

Г) за ступенем керівництва (МНСР):

МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: (завдання самостійної роботи);

МНСР 2 – робота під керівництвом викладача: самостійна робота в аудиторії (розв'язування задач, виконання практичних завдань)

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (МСМ)

МСМ 1 – *методи формування пізнавальних інтересів:* (метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, проблемний метод, тощо).

МСМ 2 – *методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання* (роз'яснення мети вивчення предмета; висування вимог; заохочення; оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження).

3. Інноваційні методи навчання (МНІ):

МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи:

1) використання мультимедійних презентацій; 2) використання комп'ютерних навчальних програм; 3) комп'ютерне тестування, 4) дистанційне навчання.

МНІ 5 – інші інноваційні методи.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту.

Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління.

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом.

Тема 4. Бюджетне планування.

Тема 5. Виконання бюджету.

Тема 6. Облік виконання бюджету.

Тема 7. Звітність про виконання бюджету.

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету.

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120. Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік

	ФБСС м_2021							
	денна форма				заочна форма			
	усьо го	в тому числі			усьо го	в тому числі		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту	13	2	2	9	13	-	-	13
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління	13	2	2	9	13	-	-	13
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом	13	2	2	9	13	-	-	13
Тема 4. Бюджетне планування	15	2	4	9	15	2	2	11
Тема 5. Виконання бюджету	15	2	4	9	15	2	2	11
Тема 6. Облік виконання бюджету	15	2	4	9	15	2	2	11
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	13	2	2	9	13	-	-	13
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	13	2	2	9	13	-	-	13
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	10	-	2	8	10	-	-	10
<i>Усього годин</i>	120	16	24	80	120	6	6	108
<i>в т.ч. індивідуальні завдання:</i>	-	-	-	-	50	-	-	50

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Дедлайни та перескладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	1) опитування; 2) виконання завдань самостійної роботи: - підготовка реферату; 3) контрольна робота
ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи: - підготовка реферату; - формування глосарію; - виконання задач самостійної роботи
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	1) виконання вправ на практичних заняттях

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	Програмні результати навчання			
	ПРН1	ПРН4	ПРН9	Разом
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту	+	+	-	2
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління	+	+	-	2
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом		+	-	1
Тема 4. Бюджетне планування	+	+	-	2
Тема 5. Виконання бюджету	+	+	-	2
Тема 6. Облік виконання бюджету	+	+	-	2
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	+	+	-	2
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	+	+	+	3
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту.		+	-	1
Разом	7	9	1	17
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	38	54	8	100
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	23	32	5	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання, форми поточного і підсумкового контролю

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 1	38	38	23
ПРН 4	54	54	32
ПРН9	8	8	5
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання. Форми оцінювання результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання												Разом	
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		Виконання завдань самостійної роботи						Контрольна робота			
					підготовка реферату		формування глосарію		розв'язування задач самостійної роботи					
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
ПРН 1	6	10			6	10	-	-	-	-	11	18	23	38
ПРН4	5	8	6	10	5	8	11	18	5	10	-	-	32	54
ПРН9	-	-	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	5	8
Разом	11	18	11	18	11	18	11	18	5	10	11	18	60	100

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-2	<p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує у випадку нечіткої чи неповної відповіді, що свідчить про середній рівень знань щодо здатності використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу з предмету бюджетний менеджмент</p>
Виконання вправ на практичних заняттях	0-2	<p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях задачі у випадку правильного розв'язання задачі та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань</p>

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
		<p>в сфері фінансів; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів; 1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявних незначних методологічних помилок при розв'язуванні завдань, що свідчить про середній рівень вмінь аналізувати фінансову і спеціальну звітність банківських структур; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів;; 0 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно виконаних завдань, що свідчить про відсутність знань з організації бюджетного менеджменту.</p>
<p>Підготовка рефератів (протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат)</p>	0-18	<p>18-12 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача, що свідчить про високий рівень вмінь використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів; 11-2 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту реферативної роботи, в якій питання розкриті неповністю, що свідчить про базовий рівень вмінь здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів; 1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті що свідчить про фрагментарний рівень знань використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів; 0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності реферативної роботи чи повної невідповідності реферативної роботи вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання</p>
<p>Формування глосарію (кількість визначена кожною темою)</p>	0-18	<p>18-12 балів - здобувач вищої освіти отримує у випадку, коли повністю розкрито зміст категорії що свідчить про високий рівень знань та вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.; 11-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку коли суть визначення розкрито неповністю, що свідчить про базовий рівень вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.; 2-1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку зі значними не точностями в розкритті суті категорії, що свідчить про фрагментарний рівень вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; 0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконання даного завдання.</p>
<p>розв'язування задач самостійної роботи</p>	0-2	<p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує у випадку, коли здобувач вищої освіти отримує за розв'язані задачі у випадку правильного їх розв'язання та належного оформлення, що свідчить про високий рівень вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.; 1 бал – здобувач вищої освіти отримує за умови наявних незначних методологічних помилок при розв'язуванні завдань, що свідчить про середній рівень вмінь Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.; 0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно виконаних завдань, що свідчить про відсутність знань з організації функціонування бюджетного менеджменту.</p>
<p>Контрольна робота (підсумкова)</p>	0-18	<p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за кожен вірно розв'язаний тест. В залежності від кількості вірно розв'язаних тестів формується рівень набутих вмінь</p>

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
контрольна робота, яка містить 36 тестів		використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності

Форма проведення підсумкового контролю для здобувачів вищої освіти денної форми навчання згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти						Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			контрольна робота ⁴	
			підготовка рефератів ¹	Формування глосарію ²	розв'язування задач самостійної роботи ³		
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту	2	2					4
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління	2	2					4
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом	2	2					4
Тема 4. Бюджетне планування	2	2			2		6
Тема 5. Виконання бюджету	2	2			2		6
Тема 6. Облік виконання бюджету	2	2			2		6
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	2	2			2		6
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	2	2			2		6
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту.	2	2					4
Підготовка рефератів (теми 1-9)			18				18
Формування глосарію (теми 1-9)				18			18
Розв'язування задач самостійної роботи (теми 4-8)					10		10
Підсумкова контрольна робота (теми 1-9)						18	18
Всього	18	18	18	18	10	18	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 18 балів) з тем що відносяться до навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру; ² протягом семестру здобувачі вищої освіти формують глосарій, завдання визначене в розрізі тем (по 2 балу за кожен тему), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру³; протягом семестру здобувачі вищої освіти розв'язування задач самостійної роботи(по 2 бали по темах 4-8); ⁴ протягом семестру періоду передбачено написання однієї контрольної роботи (максимум 18 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

Рекомендовані джерела інформації Основні

1. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
2. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
3. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В.

Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019.400 с.

4. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування»: навчальний посібник. – Львів: Простір-М, 2019.232 с.

5. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів- Львів.: «Новий Світ-2000», 2019.400 с.

6. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс : навч. посіб. / Л. Д. Сафонова, А. Є. Буряченко, Є. О. Малік та ін. ; за заг. ред. Є. О. Малік ; передм. Т. І. Єфименко. К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2012. 400 с.

7. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посіб. /Н.Б. Ярошевич, Н.Щ. Шпак. Львів, 2012. 224 с.

8. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липн. 2010 р. № 2456-VI .URL: <http://www.rada.gov.ua>.

9. Європейська Хартія місцевого самоврядування: Зб. типових документів і рекомендацій з питань місцевого самоврядування. М.: Вид-во Уряду РФ, 1995. С.41 – 44.

10. Конституція України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України URL: <http://www.rada.gov.ua>.

11. Концепція реформування місцевих бюджетів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 308-р. URL: <http://www.liga.net>.

12. Податковий кодекс України : Кодекс від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

13. Про Державний Бюджет на 2021 рік: Закон України 15.12.2020 № 1082-IX: URL:<http://www.rada.gov.ua>.

14. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

15. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

16. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Державного казначейства України від 23.08.2012 № 938 URL: <http://www.rada.gov.ua>.

17. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : Наказ Державного казначейства України від 24.12.2012 № 1407 URL:<http://www.rada.gov.ua>.

18. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар- Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. 298с.

Допоміжні

1. Бюджетна система України: тренінг-курс : навч. посіб. / В. М. Опарін, С. Я. Кондратюк, Є. О. Малік та ін. ; за заг. ред. В. М. Опаріна ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2012. – 392 с

2. Глущенко Ю. А. Бюджетне забезпечення місцевого самоврядування в процесі децентралізації влади в Україні. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. № 6. С. 122-128.

3. Глущенко Ю. А. Организация межбюджетных отношений в контексте развития территорий: мировой и украинский опыт. *Вестник АГУПКР*. 2016. № 22. С.112-124.

4. Глущенко Ю. А. Партиципаторний бюджет як інноваційний інструмент управління на місцевому рівні. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2017. Вип.4. С. 100 – 106.

5. Глущенко Ю. А. Комунальні банки в системі кредитування територіальних громад. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 3. С. 86-92.

6. Глущенко Ю. А. Доходи місцевих бюджетів як джерело фінансового забезпечення на місцевому локальному рівні. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. №6. С. 53-60.

7. Julia Glushchenko and Natalia Kozhalina (2019). Development trends of local taxes in the system of local budgets in Ukraine. *Public and Municipal Finance*, 8(1), 104-111. doi:10.21511/pmf.08(1).2019.09.

8. Глущенко Ю. А. Бюджетна безпека та проблеми наповнення місцевих бюджетів в умовах децентралізації управління в Україні. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2021. №1. С.122-132.

9. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

1. Сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>.
2. Сайт Державної Казначейської Служби України – <http://www.treasury.gov.ua>.
3. Сайт Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Сайт Міністерства Фінансів України. <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Сайти періодичних видань: «Вісник державної податкової служби України» - www.dpsu.com.ua, «Дебет-кредит» - www.dk.ua, «Все про бухгалтерський облік» - www.vpbo.com.ua.